

"Aquesta història no em guanyarà"

Ovidi Montllor (Alcoi, 1942) intèrpret en tots els àmbits: cantant, recitador i actor, ha passat gairebé un any de retir forçós: una malaltia a la gola l'impedeix de cantar. Més tenaç que mai, Ovidi repassa en aquesta entrevista el que han significat els darrers mesos, plens d'homenatges, i reforça el compromís impertorbable amb la seua gran passió: l'art d'actuar.

No fa gaire va dir que aquest darrer any no havia estat especialment simpàtic.

—No. No n'ha estat gens perquè tinc un problema físic que m'impedeix de cantar. La corda vocal esquerra està atrofiada. Es recupera, però molt lentament, i això no em deixa treballar, la qual cosa és una putada increïble.

—*El fet que la gola siga l'òrgan afectat, per un actor, cantant i recitador...*

—És una tragèdia. No sé com explicar-ho. És com si a un escriptor li tallessin les mans, encara que, potser, podria gravar cintes de casset...

—*Ha estat un any d'inactivitat però també de molts reconeixements públics, la medalla d'or de la Generalitat valenciana, la de la ciutat d'Alcoi, la de la societat coral el Micalet i el premi de la crítica de Barcelona.*

—Això han estat les compensacions. Una sèrie de coses que no esperava mai i que, de debò, crec que altra gent mereix més que jo, perquè no sóc fava. Però, què vols que et digui?, és una cosa mot bonica i de molt agrair. Dir una altra cosa seria mentir.

—*Quin guardó li ha satisfet més?*

—Tots. Cadascun té una sèrie de connotacions. La distinció de la Generalitat és la més alta, però que et donen la medalla del teu poble, en un acte avalat físicament per molta gent del mateix poble, et fa una il·lusió molt gran. I unes característiques paregudes té la distinció del Micalet, una entitat que aprecio molt pel caliu especial que té, per la gent i la tasca que cobreix, dificultosíssima i problemàtica. El premi d'interpretació de la crítica de Barcelona és més normal, té lògica. Vaig fer un muntatge sobre poemes de Josep M. de Sagarra i vaig guanyar. Les distincions han omplert una mica el buit que crea el no poder treballar. No poder treballar en directe, no poder-me mostrar al públic, perquè a casa sí treballo; però no és el mateix, perquè jo visc d'això i un any sense guanyar-te la vida és molt dolent, gràcies que tinc algun estalvi, però si la cosa continua, això es posarà molt seriós.

—*Quan diu la "cosa" es refereix a la malaltia?*

—Sí, és clar. Però repeteixo que el pitjor és

no poder treballar. També em resulta incòmode perquè, físicament, pateixo una miqueta, però la porto molt bé i funciona. Milloro, a poc a poc, però milloro. No vaig enrere i d'ànim estic esplèndidament bé, sempre ho he estat. El que passa és que fa uns mesos, quan em van donar la medalla de la Generalitat pesava sis quilos menys. Allò semblava terrorífic però no ho era tant, no ho era gens. Aquesta història no m'ha guanyat mai, ni vull que em guanyi ni em guanyarà. Això és clar.

—*Ha dit que, com que no podia fer-ho en públic treballava a casa, en què?*

—Treballo fent cançons, que cada dia costen més.

—*Per què?*

—Home! Jo dec haver fet un centenar i escaig de cançons i això vol dir que has tocat molts temes. I ara penso: això ja ho he dit, o ja ho he tractat. Però hi continuo. I també tinc, entre mans, com sempre, algun poeta, per preparar muntatges de poesia, que és el que més m'agrada.

—*Quin poeta ha triat ara?*

—Joan Vinyoli. En concret, el llibre *Domini Màgic*. I també llegeixo molt de teatre. Si aquesta història s'allargués molt, penso en la possibilitat de dirigir, com una alternativa. Faig unes feines molt boniques.

—*Mai no l'ha temptat l'escriptura?*

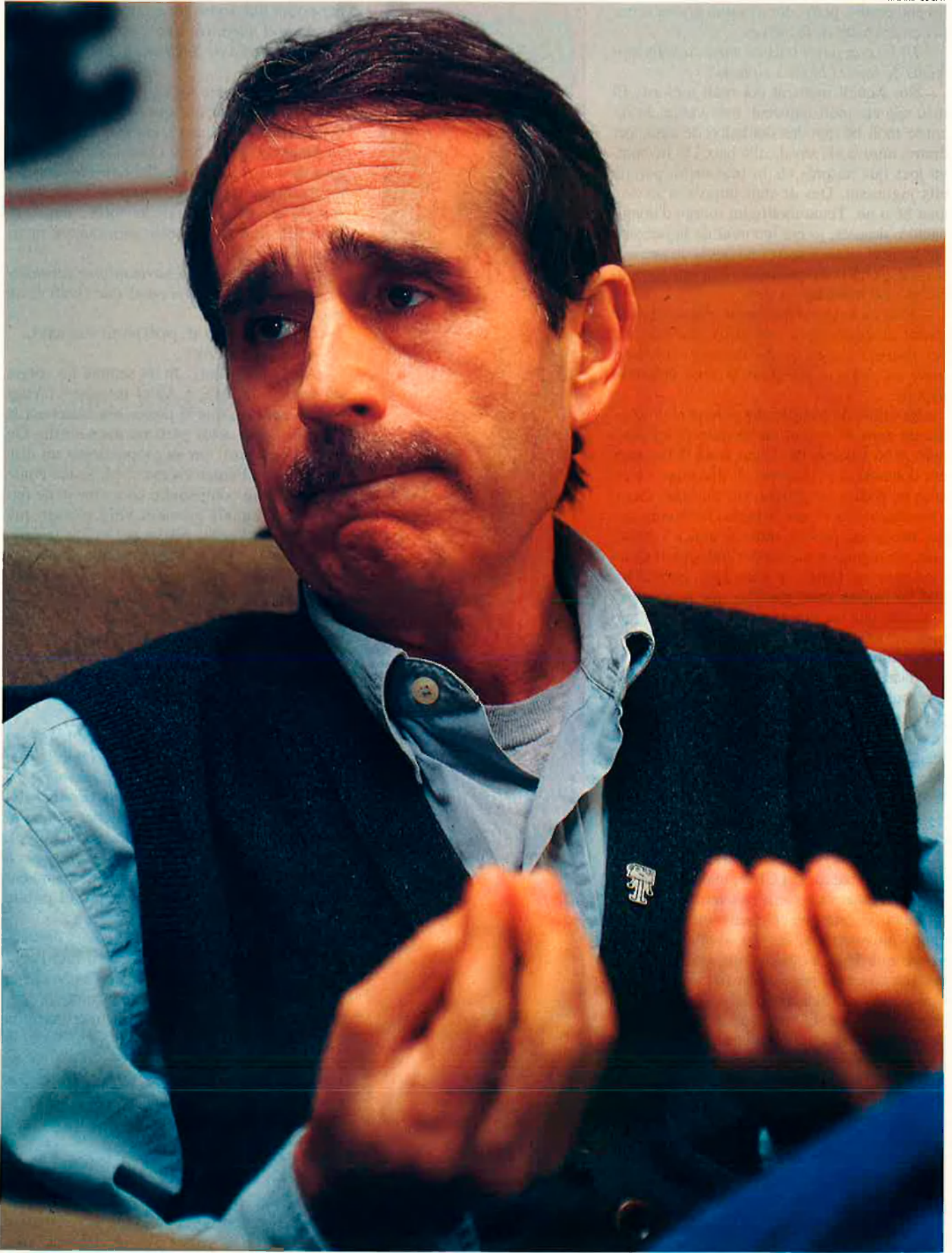
—Sempre. I en tinc molts quaderns plens, de relats, de records, de contes, de petits contes. És un exercici que sempre he anat fent, però sense cap pretensió.

—*Tampoc ara, que, per força, té més temps per dedicar-s'hi?*

—No, no. Mentre continuï sense poder treballar, m'interessa més el teatre, la direcció més que l'escriptura. No sé més endavant, però ara no. No tinc cap intenció de publicar.

—*En més d'una ocasió ha dit que quan recorda la seua infantesa li vénen al cap els moments que passava tancat a casa, a causa de la seua salut fràgil.*

—És cert, jo era molt malaltís. A casa teníem la biblioteca d'un oncle meu que és escriptor i que ha publicat molts llibres de poesia, teatre, assaig, novel·la... Era una biblioteca considerable; així per damunt, amb uns dos mil volums. Com que la tenia a mà, anava llegint de mica en mica, encara que moltes coses no

les comprenia, però com a mínim em va servir per crear l'hàbit de la lectura.

—Hi ha cap paral·lelisme entre aquells moments de repòs obligat i aquests?

—No. Aquell moment era molt més ric. El meu cap era molt innocent, més verge. Jo recordo molt bé que des del balcó de casa, per dintre, mirava els xavals allà baix i jo inventava jocs que després els hi transmetia perquè ells juguessin. Des de dalt jutjava si havien anat bé o no. Tenia moltíssim marge d'imaginació i, després, jo era ignorant de la necessitat; tenia el platet a taula i no havia de preocupar-me d'una cosa que ara sí que em preocupa: que cal treballar.

—Joan de Sagarra ha contat alguna vegada que li desconcertava una mica que malgrat ser pobre i haver tingut molts problemes, vostè no dubte a qualificar la seua infantesa de feliç.

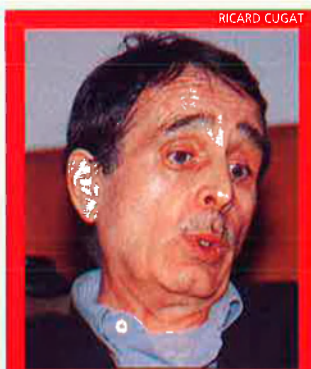
—És difícil de comprendre perquè mai no tenia un duro, és veritat, ni un duro ni un xavo però m'ho passava bé. Quan tenia dotze anys em donaven dues pessetes el diumenge i amb això no podies fer gairebé res: comprar cacau i tramussos i això era la tarda. Però eren tardes precioses, parlant amb els amics i passejant. Començo a passar-ho malament quan mon pare cau malalt de tifus. La seguretat social no pagava unes pastilles que necessitava i recordo que ma mare em va portar de la manera per tota la família que tenia a Alcoi a demanar diners. No ens en van donar; i això va provocar distanciament amb aquests familiars. Era molt dur: un home que podia morir i uns parents que no li donaven els diners que necessitava. Però la resta era fantàstic. Vaig començar a treballar molt jove, però era en un lloc on hi havia una bicicleta i jo la usava per fer les encomandes. Per mi això era l'hòstia.

—És cert que Joan de Sagarra li va dirigir cap a la cançó?

—Més o menys. Recordo que jo assajava una obra als baixos del CICF, que era un institut, i que quan vam sortir ens vam trobar amb un munt de gent que celebrava un festival de cançó universitària. Per les escales em vaig trobar amb Joan, a qui no coneixia. Ell era jurat. Em va aturar per saludar-me i dir-me què opinava de la crítica que m'havia fet dels *Diàlegs de Rotzante*. El meu amic Alfred Luchetti li va dir a Joan que jo tenia unes cançonetes i entre els dos em vam comboiar perquè hi participés. Vaig classificar-me per a la final i la setmana següent vaig guanyar en dura competició amb el Sisa. Des d'aquell moment ens vam fer molt amics. Per mi, a més, va ser un mestre que em va ajudar moltíssim.

—No sabia que vostè i Sisa foren universitaris.

—És que no ho érem. Ningú no ho era. Però en aquella època calia fer aquests muntatges

“No m'agrada viure sol, treballar sí però viure no. Però al final de l'experiència dius: ací no hi ha res a pelar.”

“Si aquesta història s'allarga, penso molt en la possibilitat de dirigir”

per poder dur endavant qualsevol iniciativa.

—Amb el muntatge dels poemes de son pare, Josep Maria de Sagarra, li ha tornat el favor?

—Era un projecte antic, de fa quinze anys, ajornat per problemes que ara no fan al cas. Quan arribà el centenari, em vaig decidir a fer un muntatge d'una hora i mitja. Em vaig passar tres mesos i mig treballant *durillo, durillo*, repassant-me tota l'obra completa. Vam tenir sort. El muntatge va agradar molt i també al Joan perquè això em tenia seriosament preocupat.

—En certa mesura hi havia moltes garanties d'èxit perquè tothom reconeix que Ovidi és un magnífic recitador.

—Magnífic no ho sé, però porto vint anys.

—Quin és el secret?

—Això ve de lluny. Jo de sempre he volgut ser actor i de jove, a Alcoi intentava recitar perquè pensava que la poesia era bàsica en la formació d'un actor però no me'n sortia. Un amic, Pep Torró, em va proporcionar un disc de Fernando Fernán Gómez i M. Luisa Ponte recitant i vaig comprendre com s'havia de fer. A partir d'aquell moment vaig pensar que quan pogués llegiria poesia per influir la gent, per incitar-la a llegir. Suposava que si m'havia passat a mi, li podia passar a altres persones. I això va pujar de to quan vaig descobrir els nostres poetes. Vaig pensar que era una pena que la gent no els conegués. Després, una lectura a Barcelona del poeta rus Lotutxenko em donà més claus i em vaig decidir a preparar el muntatge sobre Papasseit, que em va costar tres anys.

—M'ha parlat de treball però encara no m'ha dit el secret per emocionar el públic com ho fa; els espectadors li indiquen el camí?

—No. Els poemes no els dius pendent del públic. Al públic ja li has de donar el que tu vols. Jo sé perfectament quan ve el pinyol, quan ve la part tova, quan la part fàcil... per a això són els muntatges, per veure de combinar diversos poemes per tenir sempre el públic atent i interessat.

Això requereix un bon coneixement dels autors. Jo, normalment, em lleigeixo tota l'obra d'un autor, no només la poètica. Capbussar-te en el poeta et dona el to que la lectura necessita. Potser m'equivoqui però ja tinc una línia i no hi dubto. Tot allò que dono ho faig amb seguretat i la seguretat és el més important en la nostra feina. Quan surts a un escenari has d'estar convençut; si no, plega.

—Què té el seu treball, la interpretació, que l'apassiona d'aquesta manera?

—Simplement, la possibilitat de poder ser un altre.

—Una via d'evasió, doncs?

—No, no. Sobretot curiositat, o cansament de tu mateix. O potser evasió, però no faria

cap escarafall. Vols ser un altre i ho ets, arribes a ser-ho.

—Això no li crea situacions problemàtiques?

—No, mai.

—Posem per cas el tòpic de l'actor que s'enamora en la ficció i en la vida real.

—Sí parlem d'amor i interpretació, doncs sí. Hi ha hagut problemes. La ficció és la que mana. En pel·lícules i obres de teatre, jo recordo que m'he enamorat realment de la persona de qui m'enamorava a la ficció. Pràcticament amb totes. I això t'ho has de callar i anar amb molt de compte perquè podria minvar la feina de l'altra persona i això seria imperdonable.

—Com es compagina una vida familiar amb una vida itinerant com la de l'actor?

—De la manera més desastrosa del món; i vivint sol, com he acabat, després de viure amb quatre dones.

—Però, ha pagat la pena?

—Sí. Però a mi no m'agrada viure sol. Treballar sol sí, però viure-hi, no. No em trobo còmode, però al final de l'experiència et dius: aquí no hi ha res a pelar. A mi m'ha agradat viure en parella. De fet tinc dues filles. He volgut perpetuar la parella, però ni així, ni amb filles ni amb hòsties. M'han fotut una puntada al cul i m'han dit que la meua manera de treballar no és compatible amb la família. Jo quan treballa m'estic de tot, sóc absolut i suposo que això no és acceptable. Quan feia pel·lícules fora de Barcelona no volia anar-hi amb la dona perquè em distreia, i fins i tot si rodàvem a Barcelona jo hauria preferit d'anar-me'n a viure a un hotel perquè tornar a casa i trobar les coses quotidianes em desconcentrava. La gent que viu amb tu, per molt que et conegui, creu que vols temps lliure per fer bestieses. No he trobat mai una persona aliena a la feina que la compregués.

—Mai ha tingut la temptació de deixar la interpretació per la família?

—Noo. És més forta la interpretació. Per mi ha anat així. Va començar als vuit anys i mai no m'ha deixat. És la meua vida i el meu aliment espiritual, sempre ho ha estat. Per mi, treballar és collonut.

—Parla com si fóra una dependència.

—Jo sóc de la mateixa opinió que Picasso: "vull que la musa m'agafi treballant". Cal el treball diari. Les cançons no surten seient a taula i agafant un llapis i un paper. Són contínuament dins teu, sense adonar-te'n. La interpretació també. I aleshores vénen les qües-

—Esperava altra cosa d'Amadeu Fabregat i la TVV?

—D'Amadeu ja feia temps que no esperava res. El tinc apamat i sé per on va de molts anys. Però esperava que el total de Canal 9 no fos solament ell. El que és realment curiós és que el permetin fer el que fa. En fi, ja s'ho faran.

tions concretes: ara cal fer aquest paper, ara ja puc escriure aquesta cançó. Llavors puc tancar-me amb pany i clau i treballar i treballar, en un exercici duríssim, perquè memoritzar és molt dur, però així agafes pràctica i després vas molt més tranquil.

—La seua ha estat una de les veus més crítiques amb el poc suport que ha rebut la cançó durant els últims anys.

—És que no ho puc arribar a entendre. No entendré mai que un patrimoni d'aquest tipus se n'anés en orris. Aquí no hi havia tradició de cançó i que després de vint anys de funcionament... vint anys!... Ja hi havia una gran professionalitat. No és broma el que fa gent com Serrat, Raimon, M. del Mar, Pi de la Serra, Lluís Llach... Que de cop i volta tot això se'n vagi enlaire, tate! No ens assabentem de res. Tanta conya de país i ho fem molt pitjor que en qualsevol

lloc. Tot el dia xuplant el que fan els EUA i el rock dels collons, quan tot podria viure, tot podria tenir el seu espai.

—La cançó és un símbol d'altres coses que també han desaparegut?

—Les persones han canviat molt, i també els partits. S'ha perdut el toc que tenia una sèrie de gent amb ideologies molt concretes... de vegades em ve a veure gent d'alguns partits i penso: noi, jo que hauria anat amb vosaltres a la fi del món i ara, ni a la cantonada. Els comunistes d'abans eren una altra cosa. Res a veure amb alguns que veiga a Esquerra Unida.

—M'han dit que no va voler que Canal 9-televisió li fera un documental.

—És cert. Ja fa temps que quan vénen de Canal 9 a demanar-me permís a un recital, els hi dono, per gentilesa, la possibilitat de gravar dos minuts. Més no. S'ho fan molt malament. Quan vaig anar a Alcoi em van dir per telèfon, el mateix dia, que volien gravar-ho tot. Això no és seriós. Què s'han pensat? S'ha de parlar i arribar a un acord, també en termes econòmics perquè els faràs un cobertura d'una hora o més. Però la meua actitud contra ells no ve d'això, sinó perquè des que existeix Canal 9 no m'han cridat mai ni per un dramàtic, ni per cantar, ni per dir-me hola. I quan vas a Alcoi i veus quina gent porten: tots els valencians de Madrid són a Canal 9. No puc comportar-me d'una altra manera amb la TVV. Em sap greu per la gent que envien però per la persona responsable, que suposo que és l'Amadeu Fabregat, no em va saber gens de greu, al contrari. **Jordi Sebastià**